PROVINCIALE DRENTSCHE en ASSER COURANT
DINSDAG 28 FEBRUARI 1888

-vervolg van blad 1888d1

Scheiding van Kerk en Staat stond spreker zoo consequent mogelijk voor; afschaffing der theologische faculteiten aan het voor ons land te groot aantal academien moet noodzakelijk volgen, wil men tot eerlijke en volledige scheiding geraken. Diegenen, welke predikanten, pastoors of kerken wenschen, moeten zelf maar betalen en onderhouden.
Invoering van leerplicht achtte spreker zeer gewenscht en hoogst noodzakelijk, doch dit kan niet eerder geschiedden dan na eene volledige oplossing der schoolkwestie. Ook de anti-revolutionaire partij is niet tegen leerplicht gekant, doch eerst eischt zij billijke tegemoetkoming aan hare gemoedsbezwaren.
Uitbreiding van stemrecht moet plaats hebben zoo ver mogelijk. Spr. zou aan alle meerderjarige ingezetenen, die niet bedeeld worden of een vonnis hadden ondergaan, het stemrecht wenschen te zien toegekend. Binnen deze grondwet is geen algemeen stemrecht in te voeren; daartoe is herziening noodig. Doch zoolang deze grondwet in werking is, moest ten minste aan alle hoofden van gezinnen het recht tot stemmen verleend worden.
Waar in de hoogste vergaderingen over de grootste belangen van het volk wordt beslist, daar moeten ook mannen zitting hebben, die juist ook door het volk zijn gekozen.
Spreker juicht de vorming van enkelvoudige districten zeer toe, de liberale partij heeft een groot onrecht gepleegd tegen de anti-revolutionaire, katholieke en radicale partijen, door eenige meervoudige districten in stand te laten; dit is enkel door berekening ingegeven; door deze indeeling komt iedere partij niet tot haar recht. Geen wonder dus, dat men in die meervoudige districten door zamenwerking tracht te verkrijgen wat door onedele berekening is onthouden.
In zake ons belastingstelsel acht spreker vele hervormingen mogelijk en noodzakelijk; hij is vooral een voorstander van eene algemeene progressieve inkomsten-belasting, mits andere belastingen daardoor vervallen en met de nodige waarborging dat ze zoo rechtvaardig mogelijk worden ingevoerd en toegepast.
Accijnzen op de eerste levensbehoeften, als zout, thee, suiker, rundvleesch, moesten reeds lang zijn afgeschaft. Schier op alle programma's van liberale kiesvereenigingen prijkt deze hervorming en indien men in die kiesvereenigingen de sprekers hoort, snoeven zij er allen op, dat het alleen de liberale partij is die reeds lang op de afschaffing daarvan heeft aangedrongen; doch indien men weet dat de afschaffing der belasting op het slachten van varkens en op het gemaal reeds dateeren van 1857 en 1863, dan rijst onwillekeurig de vraag op: welke belastingen tot het ontheffen van het volk hebbende liberalen en een tijd van dertig jaren dan afgeschaft? en ieder moet op die vraag het antwoord schuldig blijven.
Hervorming en verbetering op sociaal gebied is dringend noodig. Oude werklieden en weduwen moesten, even als in Duitschland en andere landen geschiedt, uitkeering genieten uit door den staat te besturen kassen, die door inlage van den werkman en door medehulp en steun van patroon en Staat, moet worden in het leven geroepen. Veel is in dit opzicht nog ten goede van den werkman te verrichten.
Herziening onzer tarieven, met ander woorden: het protectie-stelsel, kan in hem geen voorstander vinden. Het is wel voordeel voor den éénen, doch weder schade voor den ander; daarin ziet spreker geen heil voor hert algemeen belang.
Persoonlijke dienstplicht en algemeene oefenplicht wenscht spreker te zien ingevoerd; het dragen van wapenen ten behoeve der landsverdediging blijft voor alle ingezeten een der eerste plichten. Geen remplacanten-stelsel; ook hierin geen stelsel van achterstelling van den zoon eens arme bij het kind van den rijke.
Vele toejuichingen vielen den spreker ten deel, die van halfnegen tot elf uur met den gloed der overtuiging had gesproken.
De heer M.A. Hoogerbrugge, die de vergadering leidde, dankte den spreker voor zijne welwillendheid in het ontvouwen van zijn program. Nadat ZEd. tot debat had gelegenheid gegeven, waarvan door niemand werd gebruik gemaakt, sloot hij onder dankzegging voor de betoonde belangstelling de vergadering.